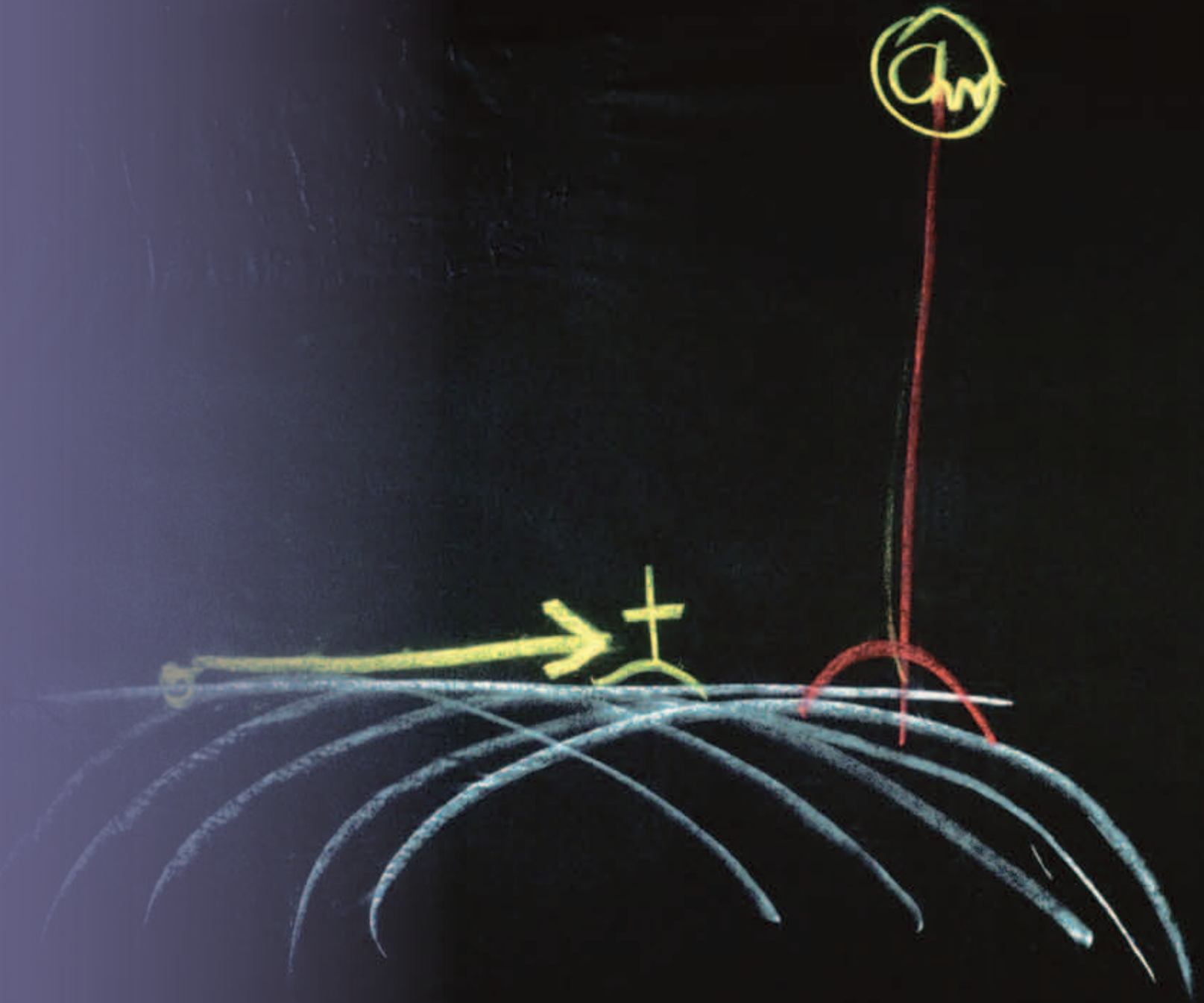

Антропософія

Христологічне підґрунтя

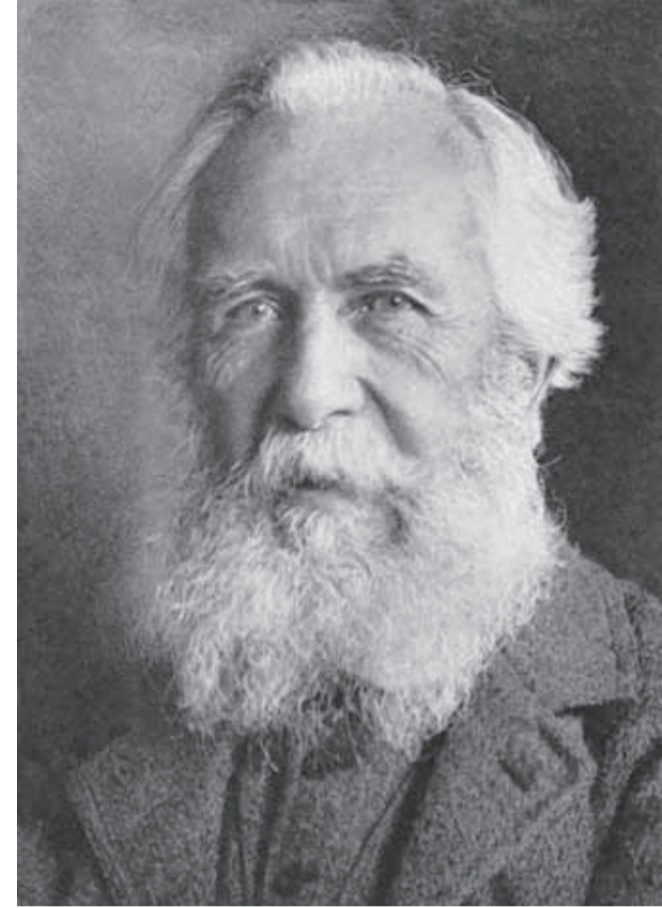
19. IV. 24

Християнство та релігія

У родині Рудольфа Штайнера релігія не відіграє ніякої ролі. Батько цікавиться технікою та політикою. Штайнер у першій половині свого життя до християнства ставиться також критично. Життєво важливими питаннями для нього є пізнання, свобода й людина, котра творить. Релігійного змісту не має також і його спіритуальний досвід. Це є проникнення зором у діяльність у природі її сутностей та бачення шляху становлення людини після смерті.

Макс Штірнер, ескіз: Ф. Енгельс

Ернст Геккель, зоолог та філософ

У середині життя Штайнер своїм способом мислити ріднить з **Максом Штірнером** і називає себе анархістом у душі. Він рішуче обстоює ідею еволюції всупереч пануючому тоді церковному поняттю про творення матеріального світу Богом за шість днів і захищає **Ернста Геккеля** від нападок.

Завдяки надбаному надчуттєвому досвіду, духовний світ для Штайнера є реальністю.

Мислення принесло людині свободу. І природничі науки спираються на мислення та досвід, але вони свавільно обмежують і те, й інше на матеріальній стороні світу. Однак, саме через своє духовне буття отримує Р. Штайнер розуміння того, що ж підносить людину над твариною. Так у поразках та перемогах шукає він відповіді на питання про сутність і сенс у існуванні людини.

Це призводить до екзистенціальної кризи. Її розв'язання Штайнер знаходить не в новому пізнанні, а через реальне переживання. У душі він переживає зустріч із живим воскреслим Христом. Відтепер християнство стає для нього сокровенною реальністю, і він починає духовні дослідження в цій сфері, незалежно від сказаного в Біблії, від традицій та церковної догматики. У результаті цих досліджень християнство постає у зв'язку із загальним розвитком людства. А до того ж знаходиться пояснення речам, що виступають у Святому Письмі як суперечливі. Це такі, як різні описання народження Ісуса в Євангеліях, чи то дві спроби творення людини в Книзі Буття.

Посвячення в стародавніх Містеріях

Р. Штайнер вивчає релігії світу та стародавні містерії. Завершальним досягненням різних посвячень у всіх релігіях були переживання божественно-духовної сутності творця. Її називали у персів, скажімо, Ахура Мазда, велика Сонячна аура, у греків – Логос, або Слово. Ця сутність із духовної Сонячної сфери впливала на еволюцію природи та людини. Штайнер називає її **космічним Христом**. Ця найвища духовна сутність полишила сферу Сонця і під час хрещення в річці Йордан у Палестині поєдналася з людською істотою **Ісуса з Назарета**.

Посвячення в дохристиянських містеріях Штайнер описує як входження на три доби в стан, подібний до смерті. Воно могло відбуватися тільки після тривалої та суворої підготовки в глибокій втаємниченості храму. **У подіях на Голгофі при настанні нової, нашої ери, Штайнер розпізнає процес посвячення. Але він відбувся відкрито на людях: смерть Ісуса на хресті, його покладення в гробницю та воскресіння на третій день.** Якого ж значення набуло це діяння?

Надто інтенсивне втручання Я людини в її фізичне, матеріальне, буття принесло з собою загрозу того, що після смерті його носія згасатиме також і Я-свідомість. Тож людство вже не змогло б продовжувати свій розвиток. Завдяки самопожертві Христа на Голгофі всім людям був переданий **„імпульс воскресіння“**, який оберіг від згасання Я-свідомість також і після смерті. Грецькою мовою ця нова здібність називається **„агапе“**. Переклад цього поняття словом „любов“ тільки частково передає його значення. Це та внутрішня сила, з якою нам дається розуміння істинно людського в собі та в інших і здатність відповідно керувати своїми вчинками. Людина може вийти за рамки егоїзму та діяти в природі зцілююче. Штайнер називає це **„сплаченням боргів“**. Ця здатність закладена в кожній людині, незалежно від того, має вона для неї назву чи ні, і як сила істинно людська може бути опанована тільки за рахунок власної свободи.

Доля та повторне втілення

Так як людство стало на шлях до свободи, то від нього мало залишатися прихованим безпосереднє переживання духовного світу. Люди змушені були мислити самостійно і, маючи право на помилку та провину, вчитися діяти, виходячи з власних імпульсів. З цим тісно пов'язане питання про справедливість та людську долю. **Ключ до розуміння цих речей Штайнер знаходить, досліджуючи факт повторюваних земних життів.**

У фазі суто духовного існування між смертю та новим народженням людина опрацьовує досвід, набутий у земному житті. Цей досвід стає тими здібностями, якими людина буде наділена в наступній інкарнації. Р. Штайнер відкриває, що існує не лише висхідний, а й низхідний напрямок розвитку.

Через будь-яку залежність та провину людина падає назад, за межі своїх можливостей. Аморальні, егоїстичні вчинки, що завдали шкоди іншим, людина прагне виправити, бо вони також означають регрес в особистому розвитку. Бо наслідки вчиненого нею в долі інших та в природі залишаються у світі як реальність. Вони зустрічаються людині знову в наступному житті як її власна доля.

Духовні сутності та їх діяльність

Духовне не є чимось абстрактним, але – це взаємодія різноманітних сутностей. Стародавні культури мали для них імена богів, а в християнській традиції вони відомі як, приміром, Ангели, Архангели, Херувими або Серафими. Це творіння з різним рівнем розвитку, котрі набагато випередили людину. Вони творять у всьому, що можна відчутти в дії природних законів як **„мудрість та красу природи“**. Після смерті людина зустрічається з цими сутностями і за їх підтримки закладає образ своєї майбутньої долі.

Найтісніше пов'язаний з діяльністю Христа **Михаїл**. Це сутність, котра допомагає людині, якщо та шукає шлях до духовного й мужньо протиставляє людяне нелюдському. Штайнер називає антропософський шлях учнівства школою Михаїла. Завдяки цій школі людина може стати відповідальним за самого себе партнером для духовних світових сутностей.

Духовних сутностей та подій, з ними пов'язаних, Штайнер описує, виходячи з власних переживань і досліджень. Його **антропософія – це наука досвіду, яка охоплює також і сферу надчуттєвого**. Викладення цієї науки не є витвором фантазії і так само не є теорією. І це робить Штайнера вразливим. Теорію можна доводити, досвідом можна лише ділитися та вказувати шлях до його набуття.

Сьогодні з'являється все більше людей, котрі мають надчуттєві переживання, та для котрих Христос, як і для Р. Штайнера, – це не об'єкт для віри, а прожитий досвід.

Грюневальд, Воскресіння, фрагмент картини вітваря в музеї „Unterlinden“, Кольмар (Франція)

Альбрехт Дюрер, цикл „Апокаліпсис“, „Михаїл, боротьба з драконом“

Літературні джерела, повне зібрання творів (GA) Рудольфа Штайнера*:

- Mein Lebensgang (Мій життєвий шлях), GA 28
- Methodische Grundlagen der Anthroposophie (Методичні основи антропософії), GA 30
 - Das christliche Mysterium (Християнська містерія), GA 97
- Das Christentum als mystische Tatsache (Християнство як містичний факт), GA 8
 - Theosophie (Теософія), GA 9
- Wiederverkörperung und Karma (Повторне втілення і карма), GA 135
 - Das Johannevangelium (Євангеліє від Іоана), GA 103
- Die Geheimwissenschaft im Umriss (Наука про таємниче в нарисах), GA 13
 - Die Sendung Michaels (Послання Михаїла), GA 195
 - Von Jesus zu Christus (Від Ісуса до Христа), GA 131

*Видано – Rudolf Steiner Verlag, Базель

Зображення:
Архів Рудольфа Штайнера - www.rudolf-steiner.com
Якоб Фосс - www.wikipedia.de

Автор:
Елізабет Берінгер - www.elisabeth-beringer.de

Переклад у спілпраці:
Наталія Джіосва-Хазельштайнер, Дніпропетровськ
Роберта Калініченко, Черкаси

Графічне вирішення:
Софія Хайден - www.sophia-heiden.de

Видавець:
Гілка Антропософського Товариства в Німеччині ім. Каспара Хаузера, м. Салем - www.rudolf-steiner-exhibition.org